

Warszawa, 10-07-2025 r.

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Marcin Wiącek

VII.521.6.2014.PKR

Pan

Mirosław Wróblewski

**Prezes Urzędu Ochrony Danych
Osobowych**

PURDE

Szanowny Panie Prezesie,

w nawiązaniu do pisma Pana Prezesa z 25 marca 2025 r. (DPNT.051.2.2025.WL.TG), zawierającego wniosek o rozważenie skorzystania z uprawnienia przewidzianego dla Rzecznika Praw Obywatelskich w art. 264 § 2 p.p.s.a.¹ i wystąpienie o podjęcie przez Naczelny Sąd Administracyjny – na podstawie art. 15 § 1 pkt 2 p.p.s.a. – uchwały mającej na celu wyjaśnienie przepisów prawnych, których stosowanie wywołało rozbieżności w orzecznictwie sądów administracyjnych, uprzejmie przedstawiam następujące wyjaśnienia.

¹ Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r.- Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (t. j. Dz.U. z 2024 r. poz. 935 ze zm., dalej jako: p.p.s.a.).

Analiza orzeczeń Naczelnego Sądu Administracyjnego dotyczących interpretacji art. 71 ustawy o IPN² wskazuje, że jak dotąd NSA wydał tylko jeden wyrok³, w którym wyraził pogląd odmienny od dotychczas prezentowanego w orzecznictwie tego sądu⁴.

W dominującej linii orzeczniczej NSA przyjmuje się, że art. 71 ustawy o Instytucie Pamięci Narodowej – Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, nie wyłącza – ustanowionych w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/6793 – kompetencji nadzorczych Prezesa Urzędu Ochrony Danych Osobowych nad przetwarzaniem danych osobowych przez IPN – Komisję Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu, lecz rozszerza stosowanie przepisów RODO na dane osób zmarłych⁵.

Zaznaczenia przy tym wymaga, że stanowisko odmienne względem wskazanego wyżej wyrażono w orzecznictwie niektórych wojewódzkich sądów administracyjnych, przy czym część z tych wyroków została uchylona w wyniku kontroli instancyjnej (tak np. powołany w wystąpieniu Pana Prezesa wyrok WSA w Warszawie z 18 września 2019 r., wydany w sprawie o sygn. akt II Sa/Wa 338/19, został uchylony wyrokiem NSA z 15 czerwca 2021 r., wydanym w sprawie o sygn. akt III OSK 2600/21, zaś wyrok WSA w Warszawie z 8 lipca 2022 r., wydany w sprawie o sygn. akt II Sa/Wa 4049/21, został uchylony wyrokiem NSA z 9 lipca 2024 r., wydanym w sprawie o sygn. akt III OSK 2572/22), niektóre z nich uprawomocniły się zaś w wyniku niewniesienia środka zaskarżenia (tak wyrok WSA w Warszawie z 12 kwietnia 2024 r., II SA/Wa 1526/23).

W orzecznictwie NSA wskazuje się, że rozbieżność, o której mowa w art. 15 § 1 pkt 2 p.p.s.a., nie może być rozumiana jako każdy przypadek wydania odmiennego orzeczenia w danej kategorii spraw (odstępstwa od ustalonej linii orzeczniczej). Rozbieżność w orzecznictwie sądów administracyjnych, jako podstawa do wydania przez NSA uchwały mającej na celu wyjaśnienie określonych wątpliwości prawnych,

² Ustawa z dnia 18 grudnia 1998 r. o Instytucie Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu (t.j. Dz.U. z 2023 r. poz.102, dalej jako: ustawa o IPN).

³ Wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 5 lutego 2025 r., sygn. akt III OSK 6482/21.

⁴ Skład orzekający zdecydował się na negatywne zweryfikowanie dotychczasowego orzecznictwa, przy czym nie skorzystał z możliwości wymienionej w art. 187 § 1 i 3 p.p.s.a. w formie uchwały lub wyrokowania w składzie siedmiu sędziów. W takim przypadku, orzeczenie to traktuje się nie jako odstępstwo, a celowe zapoczątkowanie nowej linii orzeczniczej i nie podejmuje się uchwał w trybie art. 15 § 1 pkt 2 p.p.s.a., a co najwyżej w trybie art. 15 § 1 pkt 3 p.p.s.a. w sprawie kolejnej.

⁵ Tak też np. wyrok WSA w Warszawie z 8 października 2020 r., II SA/Wa 378/20 oraz nieprawomocne wyroki WSA w Warszawie z: 24 marca 2024 r., II SA/Wa 1903/22 i 7 lutego 2024 r., II SA/Wa 851/23.

musi być realna. O występowaniu rzeczywistej potrzeby podjęcia uchwały abstrakcyjnej, wymuszającej ujednolicenie stanowisk sądów administracyjnych, można mówić w szczególności wówczas, gdy rozpoznawanie przez NSA środków odwoławczych od orzeczeń wojewódzkich sądów administracyjnych nie doprowadziło do ujednolicenia orzecznictwa w stosowaniu przepisów prawa administracyjnego. Chodzi zatem nie tyle o różnicę poglądów prawnych, niejako zarysowaną na tle poszczególnych (jednostkowych), prawomocnych orzeczeń sądów administracyjnych, ale przede wszystkim powstałą na tym tle tendencję do umacniania się składów orzekających w przyjmowanych przez nie ocenach prawnych⁶.

W związku z powyższym nie zdecydowałem się na wystąpienie o podjęcie przez Naczelny Sąd Administracyjny – na podstawie art. 15 § 1 pkt 2 p.p.s.a. – uchwały mającej na celu wyjaśnienie przepisów prawnych, których stosowanie wywołało rozbieżności w orzecznictwie sądów administracyjnych.

Tym niemniej pragnę zapewnić, że w ramach przyznanych mi jako RPO kompetencji, rozważę skierowanie wystąpienia generalnego w tej sprawie, celem wyeliminowania problemów związanych z wykładnią art. 71 ustawy o IPN. O dalszych działaniach w przedmiotowej sprawie poinformuję Pana Prezesa odrębnym pismem.

Z poważaniem

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/

⁶ M.in. Postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 17 lutego 2014 r., II FPS 9/13, wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 14 marca 2023 r., III FSK 4303/21.